

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Ψυχοκινητική και Φυσική Αγωγή στην Προσχολική Ηλικία

Ενότητα 6: Μέθοδοι Εκπαίδευσης του Σώματος
στο Ελληνικό Νηπιαγωγείο

Βασιλική Ρήγα

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.

Σκοποί ενότητας

- Να αποκτήσετε σφαιρική εικόνα για τις διάφορες μεθόδους εκπαίδευσης του σώματος των παιδιών στο ελληνικό νηπιαγωγείο, από τη σύστασή του μέχρι και σήμερα
- Να καταστείτε ικανοί, μέσα από τη γνώση του παρελθόντος για τα περιεχόμενα, τις μεθόδους και τους στόχους της φυσικής αγωγής, να κατανοήσετε τη θέση της στο παρόν πρόγραμμα σπουδών στο νηπιαγωγείο, να προσεγγίσετε κριτικά το περιεχόμενό της και να στοχαστείτε για το μέλλον της σε σχέση με τις ανάγκες του παιδιού της σημερινής εποχής

Περιεχόμενα ενότητας

- Ιστορική αναδρομή
- Αναλυτικά Προγράμματα και Φυσική Αγωγή
- Συμπεράσματα

Ιστορική αναδρομή

Μέθοδοι εκπαίδευσης του σώματος
από τις απαρχές του νηπιαγωγείου
ως σήμερα

Ιστορική αναδρομή

Στις παρακάτω διαφάνειες παρουσιάζονται σε μορφή πινάκων οι διάφορες μέθοδοι εκπαίδευσης του σώματος των παιδιών στο ελληνικό νηπιαγωγείο, από την επίσημη σύσταση του νηπιαγωγείου ως βαθμίδα εκπαίδευσης το 1895 μέχρι και σήμερα

- Στην πρώτη στήλη του πίνακα αναφέρεται το σχετικό νομοθετικό κείμενο (Ν.Κ.) του ελληνικού Κράτους (π.χ. Νόμος, Βασιλικό Διάταγμα, Προεδρικό Διάταγμα, Υπουργική Απόφαση)
- Στη δεύτερη στήλη αναφέρεται ο τίτλος του νομοθετικού κειμένου
- Στην τρίτη στήλη σχολιάζεται η σημαντικότητα του συγκεκριμένου νομοθετικού κειμένου για την προσχολική εκπαίδευση

Ιστορική αναδρομή

- Στην τέταρτη στήλη αναφέρεται ο στόχος της προσχολικής εκπαίδευσης (Π.Ε.) σύμφωνα με το νομοθετικό κείμενο
- Στην πέμπτη στήλη (Μ.Ε.Σ) αναφέρεται η μέθοδος (ή το γνωστικό αντικείμενο) που σχετίζεται την εκπαίδευση του σώματος των παιδιών
- Στην τελευταία στήλη γίνεται ένας γενικός σχολιασμός του νομοθετικού κειμένου σε σχέση με τη μέθοδο εκπαίδευσης του σώματος και το γενικότερο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης

Ιστορική αναδρομή

N.K.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
N. ΒΤΜΘ', ΦΕΚ Α 37 - 05.10.1895	Περί της στοιχειώδους ή δημοτικής εκπαιδεύσεως	Ίδρυση των πρώτων νηπιαγω γείων από ιδιώτες	Οι παιδικές ασχολίες και οι μορφωτικές ασκήσεις θα διαμορφωθ ούν στο μέλλον με Β.Δ.	-	Δεν υπάρχει στόχος, περιεχόμεν ο και μεθοδολογ ία εκπαίδευσ ης των παιδιών

Ιστορική αναδρομή

Ν.Κ.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
Β.Δ. 68, ΦΕΚ Α 68 - 23.05.1896	Περί συστάσεως νηπιαγωγείων	Υπάρχει αναλυτικό χρονοδιάγραμμα δράσεων: κηπουρικές εργασίες, θρησκευτικά, σχηματισμός σχημάτων στο χαρτί, άσματα, φροϊβελιανά δώρα, ραφή, ύφανση, πλέξιμο, πραγματογνωσία, αριθμητική, πλαστική, ιχνογραφία, κέντημα, ζωγραφική, ανάγνωση, γραφή	Η <u>σωματική</u> και η <u>πνευματική</u> ενίσχυση των παιδιών μέσα από παιχνίδια, ασκήσεις και σωστή μέθοδο διδασκαλίας των στοιχείων των μαθημάτων που θα διδαχθούν στο δημοτικό, χωρίς να διαταράσσεται η χαρά και η γαλήνη στις ψυχές των παιδιών (ηλικίες εκπαίδευσης 3-6 ετών)	Παίγνια <u>γυμναστικά</u> ρυθμικά, λεπτές κινητικές δεξιότητες, αισθητηριακές ασκήσεις Μισή ώρα κάθε πρωί (10.30-11.00) Μισή ώρα το απόγευμα (3.00-3.30)	- Η σωματική ανάπτυξη είναι πρωταρχική επιδίωξη μαζί με την πνευματική ανάπτυξη - Η σωματική ανάπτυξη είναι ισάξια με τους υπόλοιπους τομείς - Δεν υπάρχει μεθοδολογία εκπαίδευσης μόνο παιχνίδια και ασκήσεις

Πίνακας 2: Το Β.Δ. «Περί συστάσεως νηπιαγωγείων» του 1896

Ιστορική αναδρομή

Ν.Κ.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
Νόμος 4397, ΦΕΚ Α 309 - 24.08.1929	Περί στοιχειώδους εκπαιδείσεως	Έντονο κρατικό ενδιαφέρον για την ίδρυση και άλλων νηπιαγωγείων	Η υποβοήθηση της σωματικής και πνευματικής εξέλιξης των νηπίων μέσα από απλά και ευχάριστα παιχνίδια, ασχολίες και ασκήσεις και με αυτόν τον τρόπο η προπαρασκευή τους για το δημοτικό σχολείο (ηλικίες εκπαίδευσης 4- 6 ετών)	-	Οι ασχολίες και οι ασκήσεις των νηπίων θα καθοριστούν με Π.Δ. με βάση την πρόταση του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου

Πίνακας 3: Ο Ν. «Περί στοιχειώδους εκπαίδευσεως» του 1929

Ιστορική αναδρομή

N.K.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
B.Δ. 494, ΦΕΚ Α 124 - 09.08.1962	Περί του αναλυτικού προγράμματος των νηπιαγωγείων του Κράτους	Για πρώτη φορά γίνεται αναλυτική αναφορά στο περιεχόμενο του προγράμματος (λαμβάνοντας υπόψη την τάση των νηπίων για κίνηση και της σημασίας της για την ψυχοσωματική τους ανάπτυξη). Το πρόγραμμα περιλαμβάνει: Θρησκευτική αγωγή, ηθική και κοινωνική αγωγή, μητρική γλώσσα (λεκτικές ασκήσεις, παραμύθια, κουκλοθέατρο, ποιήματα), μουσική αγωγή (ακρόαση, τραγούδια, ρυθμική γυμναστική, χοροί), σχηματισμός αριθμητικών εννοιών, άσκηση αισθητηρίων, σωματική αγωγή, παίγνια, χειροτεχνικές ασχολίες, κηπουρικές εργασίες	Τα παιχνίδια, οι ασκήσεις και οι ασχολίες αποβλέπουν στην <u>θρησκευτική</u> , <u>ηθική</u> και <u>κοινωνική</u> διαπαιδαγώγηση, στην άνεση και ευχέρεια στη χρήση της ελληνικής <u>γλώσσας</u> , στη μύηση στην <u>αριθμητική</u> σκέψη, στην άσκηση των <u>αισθητηρίων</u> , στην αρμονική και ομαλή ανάπτυξη του <u>σώματος</u> , στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων των <u>χεριών</u> και της <u>αίσθησης του καλού</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Η <u>Σωματική Αγωγή</u> στοχεύει στην πειθάρχηση των κινήσεων, στην αυτοκυριαρχία, στη συμμετρική ανάπτυξη του σώματος - Ασκείται μέσα από παιχνίδια και απλές γυμναστικές ασκήσεις, όπως η ρυθμική γυμναστική (με συνοδεία αρμονίου ή δίσκων ή πιάνου ή ρυθμικών τραγουδιών), με τη συμβολική ή μιμητική γυμναστική, με ασκήσεις των αναπνευστικών οργάνων και των αισθητηρίων, με χορούς, με παίγνια, με χειροτεχνικά ασχολία για τις δεξιότητες της χειρός, με κηπουρικές εργασίες για την μουσική ανάπτυξιν 	<ul style="list-style-type: none"> - Γίνεται ιδιαίτερη μνεία στη σωματική αγωγή, η οποία κατέχει «ιδιάζουσαν θέσιν εν τω Νηπιαγωγείω» - Δεν αναφέρεται όμως η σωματική αγωγή στο ημερήσιο πρόγραμμα (πέρα από τη ρυθμική αγωγή και το ελεύθερο παιχνίδι) - Υπάρχει συγκεκριμένο περιεχόμενο εκπαίδευσης

Πίνακας 4: Το Β.Δ. «Περί του αναλυτικού προγράμματος των νηπιαγωγείων του Κράτους» του 1962

Ιστορική αναδρομή

Η Φυσική Αγωγή στις άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης μέχρι το 1980

- Από το **1834** μέχρι το **1900** επικρατούσε στα σχολεία η ενόργανη γυμναστική και οι στρατιωτικές ασκήσεις οπλασκίας με βάση το σύστημα των Βαυαρών
- Το **1899** ψηφίστηκε ο Ν. ΒΧΚΑ' «Περί γυμναστικής και γυμναστικών και αθλητικών αγώνων». Σύμφωνα με τον Νόμο σκοπός της γυμναστικής είναι η ανάπτυξη των σωματικών και η διατήρηση σε ακμή των ψυχικών δυνάμεων, η εν τη καρτερία έξις και η δια τον στρατιωτικόν βίον προπαρασκευή των νέων. Το μάθημα της γυμναστικής διδάσκεται στα σχολεία 3 ώρες την εβδομάδα και θεωρείται ένα από τα πρωτεύοντα μαθήματα

Ιστορική αναδρομή

- Ενώ το διάστημα 1929-1935 η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός εξελίχθηκαν, το **1936** με τη δικτατορία του Μεταξά η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός ακολουθούν τα γερμανικά πρότυπα, δηλαδή τη στρατιωτική χρήση της άθλησης και τη χρήση της ως θέαμα. Το ίδιο συνέβη και στην περίοδο της δικτατορίας (**1967-1974**)
- Από **1900-1950** επικρατούσε το σουηδικό σύστημα εκπαίδευσης του σώματος με στόχο την υγεία και την ορθοσωμία (στατική γυμναστική)

Ιστορική αναδρομή

- Από το **1950** επικράτησε μία παραλλαγή του σουηδικού συστήματος άσκησης του σώματος, η οποία ονομάστηκε παιδαγωγική γυμναστική και είχε τους ίδιους στόχους αλλά με διαφορετική εκτέλεση των ασκήσεων (έμφαση στις ρυθμικές και συνεχόμενες κινήσεις). Οι μαθητές εκτελούσαν ομοιόμορφα και ταυτόχρονα τις παραγγελλόμενες ασκήσεις (παραγγελτική γυμναστική) χωρίς αυτοέκφραση, πρωτοβουλία, συνεργασία, δημιουργικότητα, στοιχεία του ελεύθερου και υπεύθυνου πολίτη (σύμφωνα με τα τελευταία συντάγματα)
- Από το **1960** και μετά (με εξαίρεση την περίοδο της δικτατορίας) δόθηκε έμφαση στις παιγνιώδεις γυμναστικές και αθλητικές ασκήσεις
- Από το **1974** και μετά (περίοδο μεταπολίτευσης) η φυσική αγωγή εκσυγχρονίστηκε

Ιστορική αναδρομή

N.K.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
Π.Δ. 476, ΦΕΚ Α 132 - 31.05.1980	Περί του Αναλυτικού και Ωρολογίου Προγράμματος του νηπιαγωγείου	<ul style="list-style-type: none"> - Εισάγεται νέο αναλυτικό πρόγραμμα (το οποίο είναι απλά πλαίσιο) - Προστίθενται νέες έννοιες στον σκοπό - Είναι πιο παιδοκεντρικό - Είναι επηρεασμένο από το γαλλικό και βελγικό σύστημα - Εισάγει νέες θεωρίες - Το παιχνίδι έχει την πρώτη θέση για την ψυχοπνευματική και σωματική ανάπτυξη και είναι μέσο έκφρασης της κινητικής δραστηριότητας 	<ul style="list-style-type: none"> - Το νήπιο αντιμετωπίζεται ως <u>ον με αυτοτέλεια</u>, ιδιαιτερότητα και δυναμισμό - Σκοπός είναι να συμπληρώσει και να ενισχύσει την οικογενειακή ανατροφή, να ευνοήσει την ανάπτυξη της σωματικής, <u>ψυχικής</u>, διανοητικής υγείας του νηπίου, να δραστηριοποιήσει τις <u>ατομικές</u> του <u>δυνατότητες</u>, 	<p>Το Διάταγμα αναφέρεται σε διάφορες μεθόδους εκπαίδευσης του σώματος:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στην ανάπτυξη της <u>κινητικότητας</u> (βλ. επόμενη διαφάνεια) - στην <u>αγωγή της αντιλήψεως</u> - στη <u>φυσική αγωγή</u> μέσα από τη ρυθμική αγωγή, το παιχνίδι, τις αισθητηριακές ασκήσεις και τις ισορροπίας 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρουσιάζεται μια πιο ολοκληρωμένη άποψη για το ρόλο της αγωγής του σώματος χωρίς όμως να υλοποιείται στο ημερήσιο πρόγραμμα - Ενσωματώνεται στο γενικό πλαίσιο της «Αγωγή της αντιλήψεως» (βλ. μεθεπόμενη διαφάνεια), στη μουσική και ρυθμική αγωγή

Πίνακας 5: Το Π.Δ. «Περί του Αναλυτικού και Ωρολογίου Προγράμματος του νηπιαγωγείου» του 1980

Ιστορική αναδρομή

Ν.Κ.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
		<p>- Άλλα μαθήματα: αγωγή της θρησκευτικότητας, της ηθικότητας, της κοινωνικότητας, της αυτονομίας, κυκλοφοριακή αγωγή, περιβαλλοντική αγωγή, αγωγή της αντιλήψεως, της νοήσεως, καλλιτεχνική αγωγή, μουσική και ρυθμική αγωγή</p>	<p>να το βοηθήσει να εξερευνά, να κατακτά, να οργανώνει το περιβάλλον και να <u>αναπτύσσεται δημιουργώντας</u></p>		<p>- Αφιερώνονται μόνο 15΄ στις ασκήσεις ισορροπίας ή στις ρυθμικές ασκήσεις</p> <p>- Πρώτη φορά συναντάμε τον όρο «ψυχοκινητικές ικανότητες» χωρίς να διευκρινίζεται</p>

Ιστορική αναδρομή

Προεδρικό Διάταγμα 476 για τη Φυσική Αγωγή

Τι ορίζεται ως «ανάπτυξη της κινητικότητας» του παιδιού σύμφωνα με το Π.Δ.

- να κινείται και να παίζει, να εξερευνά το περιβάλλον, να υπερπηδά φυσικά εμπόδια, να αντιλαμβάνεται το σωματικό του εγώ και τις δυνατότητές του σε σχέση με τα γύρω του άτομα, να ανακαλύπτει τις δυνατότητές του για πράξεις, να τοποθετείται απέναντι στα αντικείμενα, να ελέγχει και να συντονίζει τις κινήσεις του
- η ανάπτυξη των γνωστικών λειτουργιών του (να σχηματίζει την έννοια του χώρου και του χρόνου)
- η ανάπτυξη των μέσων έκφρασής του (δυνατότητες να εκφράζεται με το σώμα του)

Ιστορική αναδρομή

Τι ορίζεται ως «αγωγή της αντιλήψεως» του παιδιού σύμφωνα με το Π.Δ.

Η σωματική αγωγή ενσωματώνεται στο γενικό πλαίσιο της «αγωγής της αντιλήψεως» μέσω διαφόρων ασκήσεων και μετακινήσεων στο χώρο:

- Αντίληψη του σώματος (γνωριμία σχήματος σώματος, γνωριμία μελών του σώματος, διάφορες στάσεις του σώματος, προσανατολισμό του σώματος στο χώρο, σχέση σώματος-αντικειμένου)
- Η μιμική, η χειρονομία και η αναπαράσταση αναφέρονται ως μέσα καλλιέργειας αγωγής του λόγου
- Η σωματική αγωγή εμπεριέχεται στον τομέα της μουσικής και ρυθμικής αγωγής

Ιστορική αναδρομή

- Η **ρυθμική**, μέρος της φυσικής αγωγής, βοηθά στο σχηματισμό της προσωπικότητας του παιδιού, διατηρεί και αναπτύσσει τις φυσικές του ικανότητες, προβλέπει και διαγιγνώσκει κακές στάσεις, διατηρεί καλή σωματική υγεία, εξασφαλίζει ευεξία σωματική και διανοητική αναπτύσσοντας τις ψυχοκινητικές ικανότητες, ξεπερνάει το παιδί τον εαυτό του, κυριαρχεί στις φυσικές του τάσεις, σέβεται τον άλλο, διατηρεί τους κανόνες, ενσωματώνεται με την ομάδα, αισθάνεται υπευθυνότητα για την υγεία του. Τα μέσα για τη ρυθμική αγωγή είναι: ρυθμικές ασκήσεις, μιμητικά παιχνίδια, παραδοσιακά παιχνίδια, εκφραστικές κινήσεις

Ιστορική αναδρομή

Ν.Κ.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
Π.Δ. 486, ΦΕΚ Α 208 - 26.09.1989	Αναλυτικό και ημερήσιο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου	Πολύ αναλυτική παρουσίαση του περιεχομένου εκπαίδευσης	Ολόπλευρη και ισόρροπη ανάπτυξη των νηπίων, ψυχοκινητική, κοινωνικο-συναισθηματική, ηθική, θρησκευτική, αισθητική, νοητική ανάπτυξη, καθώς και καλλιέργεια <u>δεξιοτήτων</u> (κινητικών και νοητικών), μέσα σε κλίμα ελευθερίας, ασφάλειας και προβληματισμού	<ul style="list-style-type: none"> - Στόχος η <u>ψυχοκινητική ανάπτυξη</u> του νηπίου - Μέθοδοι: η ψυχοκινητική, η φυσική αγωγή, η λεπτή κινητικότητα, ο ρυθμός 	<ul style="list-style-type: none"> - Η ψυχοκινητική ανάπτυξη (βλ. επόμενη διαφάνεια) καταλαμβάνει ένα μεγάλο μέρος του αναλυτικού προγράμματος - Γίνεται λεπτομερής περιγραφή του περιεχομένου εκπαίδευσης - Υπάρχει υπερπληθώρα στόχων, επιδιώξεων και νέων εννοιών - Η φυσική αγωγή είναι ενότητα της ψυχοκινητικής ανάπτυξης

Πίνακας 6: Το Π.Δ. «Αναλυτικό και ημερήσιο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου» του 1989

Ιστορική αναδρομή

Προεδρικό Διάταγμα 486 για τη Φυσική Αγωγή

Ποιοι είναι οι στόχοι της «ψυχοκινητικής ανάπτυξης» του νηπίου σύμφωνα με το Π.Δ.

- να ανακαλύψει και να οργανώσει το γνωστικό σχήμα του σώματός του
- να αποδομήσει τις βασικές έννοιες του χώρου και του χρόνου
- να δημιουργήσει ποικίλες σχέσεις, στα πλαίσια των ψυχοκινητικών του δραστηριοτήτων
- να προάγει τη δημιουργική ψυχοκινητική του έκφραση (γνωστικό σχήμα του σώματος, αμφιπλευρικότητα, λεπτή κινητικότητα, χώρος, χρόνος και ρυθμός, συνάντηση και επικοινωνία με τον άλλον, φυσική αγωγή, δημιουργικότητα και ψυχοκινητική ανάπτυξη του νηπίου σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο)

Ιστορική αναδρομή

N.K.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
Υ.Α. 21072β/Γ2, ΦΕΚ Β 304 - 13.03.2003	Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) Δημοτικού- Γυμνασίου	Ισότιμη ενσωμάτωση της προσχολικής αγωγής στον ενιαίο σχεδιασμό της εκπαίδευσης	Να αναπτυχθούν σωματικά, συναισθηματικά, νοητικά, κοινωνικά μέσα στο πλαίσιο των ευρύτερων στόχων της α/θμιας και β/θμιας εκπαίδευσης	Δραστηριότητες φυσικής αγωγής για: - την ανάπτυξη της κινητικότητας - την ανάπτυξη της σωματικής δραστηριότητας και την προαγωγή υγείας - την αποδοχή και τήρηση κανόνων ασφαλείας - τον κατάλληλο χειρισμό του εκπαιδευτικού υλικού	- Η φυσική αγωγή έχει την ίδια βαρύτητα με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα - Το αντικείμενο διδασκαλίας της δεν είναι ξεκάθαρο - Η φυσική αγωγή ανήκει στη γενικότερη ενότητα «Έκφραση και Δημιουργία» - Πουθενά δεν συναντάμε κάποιον από τους όρους και στοιχεία της ψυχοκινητικής

Πίνακας 7: Η Υ.Α. για το Δ.Ε.Π.Π.Σ. του 2003

Ιστορική αναδρομή

Ν.Κ.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
	Προγράμματα σχεδιασμού και ανάπτυξης δραστηριοτήτων: Γλώσσας, Μαθηματικών, Μελέτης Περιβάλλοντος, Δημιουργίας και Έκφρασης (Εικαστικά, Δραματική Τέχνη, Μουσική, Φυσική Αγωγή) και Πληροφορικής			- την ανάπτυξη θετικής στάσης για συνεργασία, αλληλοαποδοχή και υποστήριξη - την αντίληψη της Ολυμπιακής Ιδέας και της σπουδαιότητας των μεγάλων αθλητικών διοργανώσεων	

Ιστορική αναδρομή

Ν.Κ.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
ΕΣΠΑ 2007-13\ Ε.Π. Ε & ΔΒΜ\ Α.Π. 1-2-3 2011	Νέο Σχολείο (Σχολείο 21 ^{ου} αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Σ.) του Νηπιαγωγείου - Επικαιροποίηση και βελτίωση του ΔΕΠΠΣ - Οκτώ (8) <u>μαθησιακές</u> <u>περιοχές</u> : Γλώσσα, Μαθηματικά, Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη, Φυσική Αγωγή, Τέχνες, Τ.Π.Ε., Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη,	- Κοινωνικο- πολιτισμική διάσταση της γνώσης - Ανάπτυξη «βασικών ικανοτήτων» - Διαφοροποιημέν η παιδαγωγική - Αμφίδρομη επικοινωνία σχολείου - οικογένειας και ενεργός εμπλοκή γονέων		1.Ανάπτυξη <u>κινητικών</u> <u>δεξιοτήτων</u> και ικανοποιητική εκτέλεση ορισμένων από αυτές (σταθεροποίησης, μετακίνησης, χειρισμού) 2.Ενεργοποίηση <u>δημιουργικής</u> και <u>κριτικής σκέψης</u> κατά τη διεξαγωγή των φυσικών δραστηριοτήτων 3.Ανάπτυξη και διατήρηση <u>κατάλληλου</u> <u>επιπέδου φυσικής</u> <u>κατάστασης</u> για προαγωγή της υγείας	- Η διά βίου εμπλοκή του μαθητή με τη κίνηση μέσα από διασκέδαση και θετικές εμπειρίες συμμετοχής - Καθημερινή εμπλοκή σε κινητικές δραστηριότητες διάρκειας (αθροιστικά) τουλάχιστον 60 λεπτών - Στοχοκεντρικό πρόγραμμα - Δίνει περισσότερη οντότητα στη φυσική αγωγή

Πίνακας 8: Το πιλοτικό πρόγραμμα του Νέου Σχολείου του 2011

Ιστορική αναδρομή

Ν.Κ.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
	<p>Φυσικές Επιστήμες.</p> <p>- Καλύπτουν πέντε τομείς ανάπτυξης: συναισθηματικό, κοινωνικό, επικοινωνία/γλώσσα, γνωστικό και φυσική-σωματική διάσταση</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Πρόγραμμα σπουδών και εκπαιδευτικός λειτουργούν συμπληρωματικά - Νέα μαθησιακή περιοχή η «Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη» - Η μετάβαση των παιδιών ως μέρος του προγράμματος σπουδών 		<p>4.Απόκτηση <u>θετικής εμπειρίας</u> από τη φυσική δραστηριότητα και ανάπτυξη της αυτο-έκφρασης και <u>κοινωνικής αλληλεπίδραση</u></p> <p>5.Κατανόηση και σεβασμός της <u>διαφορετικότητας</u> των ατόμων και συνεργασία με όλους</p> <p>6.Επίδειξη <u>υπεύθυνης κοινωνικής συμπεριφοράς</u> ως αποτέλεσμα της συμμετοχής στη φυσική δραστηριότητα</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Η αγωγή της κίνησης εμφανίζεται ισότιμη με τις υπόλοιπες μαθησιακές περιοχές - Ο χορός είναι αυθύπαρκτος και όχι απόρροια ενασχόλησης με τη μουσική

Ιστορική αναδρομή

N.K.	Τίτλος	Σημαντικότητα	Στόχος Π.Ε.	Μ.Ε.Σ.	Σχόλια
Υ.Α. 13646/Δ1, ΦΕΚ Β 687 – 10.02.2023	<p>Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση</p> <p>Πιλοτική εφαρμογή 2022-2023 (ΦΕΚ 2021) στα Πειραματικά Νηπιαγωγεία της χώρας και 2023-2024 τελική εφαρμογή σε όλα τα Νηπιαγωγεία της χώρας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - αξιοποιεί, εξελίσσει, συμπληρώνει τα προηγούμενα Π.Σ. - ανάστροφος εκπαιδευτικός σχεδιασμός - Διερευνητική μάθηση, Παιγνιώδης μάθηση, Συνεργατική μάθηση, Μάθηση για όλους - συνειδητοί πολίτες - ισχυρή και δημοκρατική ηγεσία - Οι ικανότητες του 21ου αιώνα - Γνώσεις (τι), δεξιότητες (πώς), στάσεις (γιατί) 	<ul style="list-style-type: none"> - η ολόπλευρη (σωματική, κοινωνική, συναισθηματική και γνωστική) ανάπτυξη του παιδιού - η <u>ευημερία</u> του - η διαμόρφωση της ταυτότητας του <u>δημοκρατικού πολίτη</u> 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Κινητική Αγωγή 2.Ο κινητικός γραμματισμός αποτελεί τον βασικό πυλώνα που στηρίζει τη στοχοθεσία και προσδιορίζει το περιεχόμενο της Κινητικής Αγωγής 3.Βασικά μέσα: σώμα, κίνηση, κινητικό παιχνίδι, φυσική δραστηριότητα 4.Η ψυχοκινητική και η φυσική αγωγή αλληλοσυμπληρώνουν η μία την άλλη 5.Υποενότητες: Σώμα και Κίνηση, Φυσικά Δραστήρια Ζωή, Αθλητική-Πολιτιστική Παράδοση και Δημιουργική Κίνηση 	<ul style="list-style-type: none"> - Δ' Θεματικό Πεδίο: Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση - Αξιοποίηση της κινητικής και αισθητικής εμπειρίας - Θετική στάση απέναντι στην κίνηση και τη φυσική δραστηριότητα - Χρήση σώματος με δημιουργικό τρόπο - Η Κινητική Αγωγή δε συνιστά ένα σύνολο δραστηριοτήτων αλλά διαπνέει το πρόγραμμα εμπλουτίζοντας τις κινητικές εμπειρίες των παιδιών σε όλα τα μαθησιακά πλαίσια

Πίνακας 9: Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση 2023

Αναλυτικά Προγράμματα και Φυσική Αγωγή

Σύγκριση του περιεχομένου των
τριών τελευταίων Αναλυτικών
Προγραμμάτων σε σχέση με τη
Φυσική Αγωγή

Αναλυτικά Προγράμματα και Φυσική Αγωγή

Ψυχοκινητικές Δραστηριότητες (1989)

- Αυθόρμητες και προγραμματισμένες
- Ελεύθερες ή οργανωμένες
- Ομαδικές, σε ζευγάρια ή ατομικές
- Οργανωμένες με βάση το στόχο
- Βασίζονται στη δημιουργικότητα και στην ελεύθερη έκφραση του παιδιού

Δραστηριότητες Φυσικής Αγωγής (2003)

- Διαθεματικές δραστηριότητες
- Οργανωμένες με βάση το είδος δραστηριοτήτων
- Δραστηριότητες που σχετίζονται με τον αθλητισμό (ρυθμική-ενόργανη γυμναστική, σκυταλοδρομίες κ.ά.)
- Τονίζεται η έννοια «παιχνίδι»
- Αναφέρονται παραδοσιακά παιχνίδια (τυφλόμυγα, το μαντηλάκι κ.ά.)

Αναλυτικά Προγράμματα και Φυσική Αγωγή

Δραστηριότητες Φυσικής Αγωγής (2011)

- Έξι (6) διδακτικοί σκοποί, οι οποίοι καλύπτουν όλο το φάσμα των κινητικών δεξιοτήτων, των γνώσεων, των στάσεων, των αξιών και συμπεριφορών, που θα πρέπει να αποκτήσουν οι μαθητές/μαθήτριες
- Δραστηριότητες οργανωμένες με βάση τους μαθησιακούς στόχους

Δραστηριότητες Κινητικής Αγωγής (2023)

- Η Θεματική Ενότητα της Κινητικής Αγωγής διαρθρώνεται σε τρεις υποενότητες: α) Σώμα και Κίνηση, β) Φυσικά Δραστήρια Ζωή, γ) Αθλητική-Πολιτιστική Παράδοση και Δημιουργική Κίνηση
- Ο κινητικός γραμματισμός αποτελεί τον βασικό πυλώνα που στηρίζει τη στοχοθεσία και προσδιορίζει το περιεχόμενο της Κινητικής Αγωγής
- Οι δραστηριότητες οργανωμένες με βάση προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα (δηλαδή του τι επιδιώκεται να μάθουν τα παιδιά)
- Η Κινητική Αγωγή δε συνιστά ένα σύνολο δραστηριοτήτων αλλά διαπνέει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου οργανώνοντας και εμπλουτίζοντας τις κινητικές εμπειρίες των παιδιών σε όλα τα μαθησιακά πλαίσια

Συμπεράσματα

Η πορεία της εκπαίδευσης και η θέση της ελληνικής πολιτείας για την εκπαίδευση του σώματος του παιδιού στην προσχολική ηλικία

Συμπεράσματα

Συμπεράσματα για τη θέση της ελληνικής πολιτείας στην εκπαίδευση του σώματος του παιδιού στην προσχολική εκπαίδευση

- **1896-1929** Έντονο ενδιαφέρον του Κράτους
 - **1929-1976** Υποτονικό ενδιαφέρον
 - **1979- σήμερα** Επίκεντρο του κρατικού και παιδαγωγικού ενδιαφέροντος
- Η εκπαίδευση του σώματος του παιδιού ήταν πάντα πρωταρχικός τομέας για την ομαλή ανάπτυξή του
 - Περιλαμβάνεται πάντα στους αρχικούς σκοπούς της προσχολικής εκπαίδευσης
 - Παρόλα τα παραπάνω, αφιερώνεται λίγη ώρα στο ημερήσιο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου

Συμπεράσματα

Συμπεράσματα για την πορεία της εκπαίδευσης του σώματος του παιδιού στην προσχολική εκπαίδευση

- Το 1896 διδασκόταν η **γυμναστική** και οριζόταν ως μάθημα
- Το 1962 διδασκόταν η **σωματική αγωγή** και οριζόταν ως ασχολία ή άσκηση
- Το 1989 διδασκόταν η **ψυχοκινητική** και οριζόταν ως τομέας ανάπτυξης
- Το 2003 διδασκόταν η **φυσική αγωγή** και οριζόταν ως πρόγραμμα σχεδιασμού και ανάπτυξης δραστηριοτήτων
- Το 2011 προτάθηκε η **φυσική αγωγή** ως μαθησιακή περιοχή
- Το 2023 εμφανίζεται η **κινητική αγωγή** ως θεματική ενότητα (στην οποία ενσωματώνονται η ψυχοκινητική και η φυσική αγωγή)

Τέλος ενότητας

Μέθοδοι εκπαίδευσης του σώματος
στο ελληνικό νηπιαγωγείο

Βιβλιογραφία

- Κωνσταντίνου, Π., Ζαχοπούλου, Ε., Κιουμουρτζόγλου, Ε. (2007). Η Φυσική Αγωγή στα Ελληνικά Αναλυτικά Προγράμματα Προσχολικής Αγωγής: Μια Ιστορική Αναδρομή, *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, 5 (2), 226-239, http://www.pe.uth.gr/hape/images/stories/emag/vol5_2/hape186.pdf
- Ρήγα, Β. (2008). Ψυχοκινητική ή Φυσική Αγωγή; *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, 62, 90-99.

Βιβλιογραφία

- Βασιλικό Διάταγμα αρ. 68, ΦΕΚ Α 68 - 23.05.1896
 - Βασιλικό Διάταγμα 494, ΦΕΚ Α 124 - 09.08.1962
 - Νόμος ΒΤΜΘ', ΦΕΚ Α 37 - 05.10.1895
 - Νόμος 4397, ΦΕΚ Α 309 - 24.08.1929
 - Νόμος 1566, ΦΕΚ Α 167 - 30.09.1985
 - Προεδρικό Διάταγμα 476, ΦΕΚ Α 132 - 31.05.1980
 - Προεδρικό Διάταγμα. 486, ΦΕΚ Α 208 - 26.09.1989
 - Υπουργική Απόφαση Γ2/5051ε, ΦΕΚ Β 1376 - 18.10.2001
 - Υπουργική Απόφαση 21072β/Γ2, ΦΕΚ Β 304 - 13.03.2003
- http://ebooks.edu.gr/info/cps/27deppsaps_Nipiagogiou.pdf

Βιβλιογραφία

- Οδηγός Νηπιαγωγού, 2006, http://www.pi-schools.gr/preschool_education/odigos/nipi.pdf
- Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου, 2011, <http://ebooks.edu.gr/new/ps.php>
- Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου, 2011, (1^ο και 2^ο μέρος), <http://ebooks.edu.gr/new/ps.php>
- Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση, 2023, <https://www.especial.gr/wp-content/uploads/2023/02/fek-b-687-10-02-2023.pdf>

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Βασιλική Ρήγα. «Ψυχοκινητική και Φυσική Αγωγή στην Προσχολική Ηλικία». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PN1508/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

- Πίνακας 1: σελ. 7
- Πίνακας 2: σελ.8
- Πίνακας 3: σελ. 9
- Πίνακας 4: σελ.10
- Πίνακας 5: σελ. 14-15
- Πίνακας 6: σελ. 19
- Πίνακας 7: σελ. 21-22
- Πίνακας 8: σελ. 23-24
- Πίνακας 9: σελ. 25

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Οποιοδήποτε έργο δεν αναφέρεται, έχει δημιουργηθεί από το διδάσκοντα του μαθήματος ή/και την Τμηματική Ομάδα Εργασίας και παρέχεται με την ίδια άδεια CC BY-NC-SA 4.0

